

SOSIALØKONOMEN

NR. 1 1958

AV INNHOLDET:

Økonomenes lønnsforhold

Måling av levevilkårsulikheter

Sosialøkonomisk Samfunn
etter 1955

Økonomer i reklamebyråer

SOSIALØKONOMEN

Tidligere Stimulator

Nr. 1 — 12. årgang — 1958

Utgiver:

Sosialøkonomisk Samfunn

Ansvarlig redaktør:

Harald Hanssen-Bauer, telef. 56 57 70

Medredaktør:

Gunnar Fløystad, telef. 33 35 00

Forretningsfører:

Helga Løken, Fredriksgt. 3, Oslo, telef. 33 35 00

Sosialøkonomen utkommer med 10 nummer pr. år og sendes gratis til medlemmene av Sosialøkonomisk Samfunn

Abonnementspris pr. år:

Kr. 30,— (for 1958: kr. 20,—), postgiro 15530, Universitetsforlagets tidsskrifter.

Løssalg:

Kr. 3,— pr. nummer

Alle henvendelser angående abonnement og forsendelse rettes til

UNIVERSITETSFORLAGET

Karl Johans gate 47, Oslo

Annonser:

Annonser tegnes ved forretningsføreren, Fredriksgt. 3, Oslo, telef. 33 35 00, postgirokonto 16354.

Annonsepriser:

Bakre omslagsside	kr. 300,—	1/4 side	kr. 90,—
1/1 side	kr. 250,—	1/8 side	kr. 55,—
1/2 side	kr. 150,—	1/16 side	kr. 35,—

INNHold:

Leder	3
Torggrim Barding in memoriam	4
Staten lønner økonomene dårligst, private bedrifter best	5
Sigurd Mortensen: Måling av levevilkårsulikheter	9
Reklamebyråer og økonomer	10
Samfunnets virksomhet etter omleggingen i 1955	11
Intervju med en økonom i reklamebransjen	18

Vel møtt

Så foreligger vårt tidsskrift for første gang i ny skikkelse. Utadtil er forandringen iøynefallende. Men også på andre måter vil forhåpentligvis flere års debatt og mange kloke hoders intense tankevirksomhet resultere i positive forandringer sammenlignet med vår gamle Stimulator.

Fra og med dette nummer blir tidsskriftet fritt tilsendt alle medlemmer av Sosialøkonomisk Samfunn. Dermed har Sosialøkonomisk Samfunn fått et talerør som bør kunne bli et meget viktig og nyttig hjelpemiddel i dets virksomhet. Ikke minst viktig i denne forbindelse er vedtaket om at tidsskriftet nå skal komme ut månedlig. Dette danner en nødvendig, men ikke tilstrekkelig, betingelse for at vi skal få et aktuelt tidsskrift som skal være et effektivt bindeledd mellom Samfunnets spredte medlemmer.

Sosialøkonomen vil også rent innholdsmessig få et noe annet preg enn Stimulator hadde. Det rent faglige stoff vil fortsatt ha sin plass i tidsskriftet. Imidlertid vil organisasjonsstoff, så vel absolutt som relativt, få en bredere plass enn tidligere. Noe plassproblem blir det neppe av den grunn, i og med at det nye opplegget for tidsskriftet innebærer en betydelig forøkelse av stoffmengden.

Men tilbake til det faglige stoffet. Redaksjonen er av den oppfatning at den plikter å bringe fagstoff av høy kvalitet. Sosialøkonomen bør representere en av de muligheter økonomene har for å følge med på sitt spesielle fagområde. Men saken har også et videre perspektiv. Vårt

tidsskrift bør få en plass i bevisstheten hos folk som ønsker og prøver å følge med på det økonomiske område som en verdifull, saklig og aktuell informasjonskilde. At redaksjonen legger an på å føre en «saklig» linje betyr ikke at de personlige meninger og vurderinger ikke skal komme til uttrykk i tidsskriftet. Heftige debattinnlegg preget av personlige standpunkter vil ikke bare bli gitt den fornødne spalteplass, men bli hilst velkommen med glede. Noe av sjarmen ved vårt fagområde er vel nettopp at det gis rom for personlige vurderinger og også kreves slike vurderinger i mange forbindelser. Den virkelige gode økonom må ha vurderingsevne. Det er ingen grunn til at ikke dette skal komme frem gjennom vårt tidsskrift. En annen sak er at den redaksjonelle linje som følges skal være fullstendig partipolitisk nøytral.

Når det gjelder organisasjonsstoff, og hva man kunne kalle økonomstoff, anser redaksjonen dette for å være meget viktig. Det er etter hvert blitt ganske mange økonomer. Vi har svært uensartede arbeidsområder, og geografisk er vi spredt, selv om en relativt stor del av oss holder til i Oslo. Sosialøkonomen bør ha som oppgave å styrke standsfølelsen blant økonomene og å gi flest mulig del i det sosialøkonomiske miljø som etter hvert har dannet seg i Oslo og andre steder. Hvis Sosialøkonomen virkelig kommer til å bety noe i denne forbindelse, fyller den en meget viktig del av sin oppgave.

Etter denne «programerklæring» står det bare igjen for redaksjonen å ønske alle tidsskriftets lesere «vel møtt».

Torgrim Barding

in memoriam

Av alle norske sosialøkonomer var Torgrim Barding den som sterkest mest intenst og levende følte seg knyttet til og arbeidet for standens og fagets interesser og plass i norsk samfunnsliv. Det var derfor en stor glede for ham å oppleve det gjennombrudd for sosialøkonomenes stilling som etterkrigstiden førte med seg.

Han startet sitt aktive arbeide på denne front i 1932, da Yngre Sosialøkonomers Forening ble omdannet til Sosialøkonomisk Samfunn. Han var formann i foreningen i 5½ år, preget av en rik og aktiv møtevirksomhet, som sikret foreningen en fremtredende plass i ordsiftet om økonomi og økonomisk politikk. Han tok opp arbeidet med standens faglige posisjon i en periode da det var en sensasjon om en sosialøkonomisk kandidat ble ansatt som sekretær i et departement. Han knyttet forbindelsene med de andre nordiske land og har en vesentlig del av æren for at de nordiske møter for yngre sosialøkonomer ble til.

Som formann i Sosialøkonomisk Samfunns fagkomité fortsatte han dette arbeidet etter krigen. Som stormester i Kroneordenen var han midt oppe i forberedelsene til foreningens 50-års jubileumsfest da han døde.

I Norsk Statistisk Forening, Statsøkonomisk Forening, Norsk Akademikersamband har han gjort en aktiv innsats i ledende verv. Som overlærer ved Oslo Handelsgymnasium og lærebokforfatter i sosialøkonomi ytet han en stor innsats i fagets tjeneste. I krigsårene deltok han aktivt i motstandsarbeidet.

Torgrim Barding ble ikke uten grunn kalt «de yngre sosialøkonomers grand old man». Han var Sosialøkonomisk Samfunns eneste æresmedlem.

Torgrim Barding var en fargerik personlighet, et overskuddsmenneske, en god kollega og en god venn.

Knut Getz Wold.

Staten lønner økonomene dårligst — private bedrifter best

Bank- og forsikringssektoren lønner dårligst av de private

Sosialøkonomisk Samfunns hovedstyre har gått inn for at foreningen fra og med 1957 skal utarbeide en årlig lønnsstatistikk for sosialøkonomere. I samsvar med denne beslutningen ble oppgaveskjemaene til den første lønnsstatistikken for sosialøkonomere sendt ut i september 1957. Vi skal her legge fram resultatene av denne undersøkelsen. Materialet er bearbeidet og kommentarene skrevet av Hallvard Borgenvik og Idar Møglestue.

Red.

Omfang og opplegg av statistikken

Lønnsstatistikken skal i prinsippet omfatte alle med sosialøkonomisk embetseksamen som er sysselsatt som lønnsinntakere her i landet. Samfunnets register inneholder dessverre ikke fullstendige adresser for alle disse økonomene. Skjema ble sendt ut til i alt 503 kandidater. Av disse hadde 370 eller 74 prosent returnert lønnsoppgaver i utfylt stand før bearbeidingen ble satt i gang.

Noe eksakt tall for hvor mange statistikken skulle omfatte foreligger ikke. Vi kjenner imidlertid tallet på uteksaminerte kandidater. Selv om en del av disse var sysselsatt i utlandet, drev selvstendig næringsvirksomhet eller var uten stilling på tellingstidspunktet, skulle disse oppgavene gi et godt utgangspunkt for vurderingen av hvorvidt de innsendte skjema kan gi et representativt uttrykk for sosialøkonomenes lønnsforhold her i landet.

Tabell 1. Sosialøkonomere som har sendt inn lønnsoppgave sammenliknet med uteksaminerte kandidater i alt.

Eksamensår	Uteksaminerte kandidater	Kandidater som har sendt inn lønnsoppgave	Innsendte oppgaver i % av kandidater i alt	Eksamensår	Uteksaminerte kandidater	Kandidater som har sendt inn lønnsoppgave	Innsendte oppgaver i % av kandidater i alt
1939	7	3	43	1950	52	34	66
1940	18	13	72	1951	61	41	67
1941	10	8	80	1952	64	44	69
1943	16	9	56	1953	46	31	67
1945	17	14	82	1954	53	42	79
1946	30	17	57	1955	38	25	66
1947	34	22	65	1956	31	21	68
1948	29	20	69	1) 1957	11	8	73
1949	36	18	50	I alt	553	370	67

1) Omfatter bare kandidater fra vårsemesteret.

Som tabell 1 viser omfatter statistikken 67 prosent av alle uteksaminerte kandidater. Av alle sosialøkonomere som er sysselsatt som

lønnsinntakere her i landet, må vi på dette grunnlag ha lov å regne med at statistikken omfatter ca. 75 prosent. Selv om denne dekningsprosenten kunne ha vært høyere, er det grunn til å være fornøyd med oppslutningen om lønnsstatistikken. Vi må ha lov til å regne med at de innsendte oppgaver i hvert fall for alle hovedtalls vedkommende kan gi et representativt bilde av lønnsforholdene til sosialøkonomene. At dekningsprosentene for de ulike eksamensskull viser at sosialøkonomere av alle «årganger» er representert i statistikken i et rimelig forhold, er en viktig støtte for denne konklusjonen.

Til statistikken er det samlet inn oppgaver over lønn i hovedstilling. Lønn for ekstraarbeid som ikke direkte er knyttet til hovedstillingen, er således ikke tatt med i statistikken. Som eksempler på aktuelle inntekter som ikke er tatt med i statistikken, nevner vi godtgjørelse for arbeid i komitéer og utvalg og honorarer for avis- og tidsskriftartikler. De innsendte oppgaver omfatter fast netto månedslønn, overtidsbetaling, naturallønn og pensjonsinnskudd i september. Dessuten er det innhentet opplysninger om gratiale, tantieme og provisjon i 1956. Grunnen til at denne lønnskomponenten er tidfestet til året 1956 og ikke til september 1957, er at gratiale m. v. som oftest utbetales på årsbasis. I statistikken er oppgavene over gratiale m. v. omregnet til månedsbasis. Av praktiske grunner kommer vi til å inkludere gjennomsnittlig utbetalt gratiale, tantieme og provisjon pr. måned i 1956 i lønnen for september 1957. Vi vil understreke denne tilnærming. I denne framstillingen vil vi nytte nettolønnen (fast netto månedslønn pluss overtidsbetaling pluss naturallønn — pluss gratiale, tantieme og provisjon pr. måned) som hovedlønnsbegrep. Oppgavene over pensjonsinnskuddet er altså ikke tatt med i lønnstillene.

Foruten de rene lønnsoppgaver inneholder skjemaet opplysninger om fødselsår, eksamensår, stilling (og lønnsklasse for statsansatte) og arbeidssted. I den utstrekning materialet tillater det, vil lønnsoppgavene bli spesifisert på disse kjennetegnene.

Lønn etter alder og praksisår.

De innsendte oppgaver er gruppert på to nær beslektede måter, nemlig etter alder og praksisår. Aldersgrupperingen er tatt med for å lette en eventuell sammenlikning med lønnsstatistikk for andre lønnstakergrupper.

Tabell 2. Gjennomsnittlig netto-månedslønn etter alder.

Alder	Antall	Fast netto-månedslønn	Overtid	Natural-lønn	Gratiale provi-sjon etc. ¹⁾	Netto-månedslønn i alt
		kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
25—29	65	1 248	53	2	24	1 327
30—34	144	1 454	31	3	18	1 506
35—39	103	1 706	16	8	55	1 785
40—44	52	1 880	6	—	86	1 972
45—49	6	1 585	5	—	4	1 594
I alt	370	1 550	27	4	39	1 620

¹⁾ Månedsgjennomsnitt beregnet etter oppgave 1956.

Gjennomsnittlig tjente sosialøkonomene kr. 1 620 i september 1957. Av dette utgjorde kr. 70 eller 4,3 prosent inntekter utenom den faste netto-månedslønnen. Tilleggsytelsene skriver seg vesentlig fra overtid, gratiale, provisjon etc., mens naturallønns-andelen er helt ubetydelig.

Praksisar er nyttet som det gjennomgående grupperingstegn i statistikken. «Praksisar» er her definert som antall år etter embetseksamen (1957 ÷ eksamensåret). Det gir følgelig ikke uttrykk for praksis i nåværende stilling og tar ikke hensyn til praksis før eksamen. I denne sammenheng minner vi om at de første kandidater etter nyordningen ble uteksaminert i 1939 (18. praksisår). På grunn av krigen var det et avbrudd i 1942 og 1944, slik at det ikke forekommer økonomer med 15 eller 13 praksisår. I 1957 (0 praksisår) har vi bare fått med kandidater fra vårsemesteret.

Tabell 3. Gjennomsnittlig nettomånedsløna etter praksisår.

Praksisår	Antall	Fast netto-månedslønn	Overtid	Natural-lønn	Gratiale, provi-sjon etc.	Netto-månedslønn i alt
0	8	1 152	19	38	—	1 209
1	21	1 137	107	—	—	1 244
2	25	1 249	88	4	2	1 346
3	42	1 272	42	—	15	1 329
4	31	1 389	15	2	13	1 419
0—4	127	1 266	54	4	8	1 332
5	44	1 434	11	—	70	1 515
6	41	1 485	34	1	14	1 534
7—8	52	1 687	12	10	45	1 754
5—8	135	1 545	18	4	44	1 611
9—10	42	1 817	4	3	61	1 885
11—12	31	1 825	5	6	21	1 857
9—12	73	1 820	4	4	44	1 872
13—15	9	1 739	17	—	80	1 836
16—18	24	2 187	—	—	—	2 187
13—18	33	2 065	1	—	2	2 068
I alt	370	1 550	27	4	39	1 620

Økonomer med eksamen fra de fire siste årene tjente gjennomsnittlig kr. 1 332 pr. mnd. Etter 5—8 års praksis nådde lønnen opp på gjennomsnittsnivået for alle økonomer. Eksamenskullene fra før krigen og fra de første krigsårene tjente vel kr. 2 000 pr. mnd. Oppgavene viser at lønnen for økonomer med et bestemt antall praksisår gjennomgående var 3—4 prosent høyere enn den for økonomer med ett års kortere praksis.

Tabell 3 gir bare uttrykk for den gjennomsnittlige «lønnskarriere» og skjuler en relativt stor spredning. For å få et inntrykk av hva spredningen betyr, har vi gruppert materialet på praksisår og lønnsgrupper.

Tabell 4. Sosialøkonomer fordelt etter nettomånedslønn og praksisår.

Lønnsgrupper	Praksi-år				I alt
	0—4	5—8	9—12	13—18	
1 000 — 1 199 kr.	33	5	0	0	38
1 200 — 1 399 »	59	49	4	2	114
1 400 — 1 599 »	16	31	22	3	72
1 600 — 1 799 »	13	16	6	2	37
1 800 — 1 999 »	2	21	22	11	56
2 000 — 2 199 »	3	7	9	5	24
2 200 kr. og over	1	8	10	10	29
I alt	127	137	73	33	370

I de første fire årene ligger gjennomsnittslønnen innenfor den lønnsgruppe som har flest økonomer. Senere ligger gjennomsnittslønnen høyere enn den typiske inntekten. Totalt sett har saut ²/₃ av økonomene en månedslønn som ligger under gjennomsnittslønnen.

3. Lønn etter arbeidssted.

Hovedinndelingen i dette avsnittet er statsansatte, privatansatte og kommuneansatte økonomer. Det skulle være unødvendig å definere disse gruppene nærmere. Vi vil bare nevne at noen få funksjonærer blant de statsansatte ikke følger statens lønnsregulativ, dels fordi etaten er holdt utenfor (Norges Bank), og dels fordi funksjonærene er lønnet etter individuell kontrakt.

Tabellene 5 og 6 viser henholdsvis gjennomsnittslønningene og spredningen omkring disse gjennomsnittene.

Lønnsnivået i den private sektoren ligger vesentlig over lønnsnivået i staten, gjennomsnittlig kr. 392 eller 26 pst. Forskjellen stiger både absolutt og relativt med antall år etter eksamen. Denne veksten kan en ikke legge særlig vekt på, fordi det er få privatansatte med lang praksistid. Tilfeldigheter kan derfor slå sterkt ut. Blant de privatansatte tjente vel 30 pst. mer enn kr. 2 000 måneden, det tilsvarende tall for statsansatte var ca. 6 pst.

Vi har oppgaver bare fra 12 økonomer med en kommune som arbeidsgiver. Tallene sier derfor

Tabell 5. *Gjennomsnittlig nettomånedslønn etter arbeidssted og praksisår.*

Praksisår	Antall	Fast netto-månedslønn	Overtid	Natural-lønn	Gratiale, provisjon etc.	Lønn i alt
Statsansatte:		kr.	kr.	kr	kr.	kr.
0 — 4	81	1 181	83	1	1	1 269
5 — 8	88	1 430	21	—	3	1 454
9 — 12	54	1 726	4	—	3	1 733
13 — 18	26	1 937	6	—	—	1 943
I alt	249	1 463	34	—	2	1 499
Privatansatte:						
0 — 4	43	1 423	13	10	75	1 521
5 — 8	45	1 761	15	13	122	1 911
9 — 12	15	2 184	—	18	208	2 410
13 — 18	6	2 744	—	—	360	3 140
I alt	109	1 740	11	12	130	1 893
Kom. ans.						
0 — 4	3	1 327	20	—	—	1 347
5 — 8	4	1 646	—	—	—	1 646
9 — 12	4	1 725	38	—	—	1 763
I alt ¹	11	1 588	20	—	—	1 608

¹ Det er dessuten en kommuneansatt sosialøkonom som hører hjemme i gruppen «13—18 praksisår». Av diskresjonshensyn har en ikke tatt med vedkommende i denne tabellen.

Tabell 6. *Sosialøkonomer fordelt på praksisår, arbeidssted og lønnsgrupper.*

Lønnsgruppe	Praksis-år				I alt
	0—4	5—8	9—12	13—18	
Statsansatte:					
1 000 — 1 199 kr.	28	4	—	—	32
1 200 — 1 399 »	44	45	4	1	94
1 400 — 1 599 »	4	19	19	3	45
1 600 — 1 799 »	4	9	4	2	19
1 800 — 1 999 »	1	10	20	11	42
2 000 — 2 199 »	—	1	6	5	12
2 200 kr. og over	—	—	1	4	5
I alt	81	88	54	26	249
Privatansatte:					
1 000 — 1 199 kr.	4	—	—	—	4
1 200 — 1 399 »	14	4	—	—	18
1 400 — 1 599 »	12	11	—	—	23
1 600 — 1 799 »	8	7	2	—	17
1 800 — 1 999 »	1	9	2	—	12
2 000 — 2 199 »	3	6	3	—	12
2 200 kr. og over	1	8	8	6	23
I alt	43	45	15	6	109

lite. Gjennomsnittlig utgjorde månedslønnen kr. 1 583, d.v.s. at den var noe høyere enn for statsansatte, men vesentlig lavere enn i det private.

Overtidsbetalingen betyr totalt sett lite. Betydningen er noe større for de statsansatte enn for de andre gruppene. Gratiale, provisjon etc. for de privatansatte utgjorde gjennomsnittlig kr. 130 pr. måned eller nesten 7 prosent av månedslønnen. Disse siste tilleggssytelsene stiger med tallet på praksisår og forklarer omtrent $\frac{1}{3}$ av lønnsforskjellen mellom privatansatte og statsansatte.

Fordi materialet er lite, har vi ikke funnet det forsvarlig å inndelegge privatansatte økonomer på næringsgrupper. Et forsøk viste at gjennomsnittslønnen i bank og forsikring var kr. 1 556, altså noe høyere enn for statsansatte, men vesentlig lavere enn i det private ellers.

I tabell 7 er de statsansatte inndelt i 3 grupper, nemlig økonomer ansatt i departementene, direktoratene og andre statsetater. De to første gruppene omfatter det en i alminnelighet kaller sentraladministrasjonen.

Tabell 7. *Gjennomsnittlig månedslønn for statsansatte sosialøkonomer etter praksisår og etater*

Praksis-år	Departementer		Direktorater		Andre statsetater	
	Antall	Lønn i alt	Antall	Lønn i alt	Antall	Lønn i alt
		kr.		kr.		kr.
0 — 4	13	1 230	41	1 301	27	1 207
5 — 8	25	1 474	25	1 436	38	1 452
9 — 12	23	1 830	10	1 731	21	1 590
13 — 18	13	1 924	8	1 941	5	1 995
I alt	74	1 631	84	1 453	91	1 441

Gjennomsnittslønnen ligger høyest i departementene. Forklaringen er dels at økonomene i departementene gjennomgående har lengre ansiennitet. For tjenestemenn med omtrent samme ansettelsestid er lønnen så å si den samme.

Stillingsbetegnelsene i det private næringsliv gir i liten grad uttrykk for arbeidets art og ansvarsområde. Vi har derfor heller ikke funnet det forsvarlig å dele dette materialet på stillingsgrupper. For statsansatte har vi tatt utgangspunkt i lønnsklassene etter regulativet. Lønnsklassene faller stort sett sammen med visse konvensjonelle stillingsbetegnelser.

Det fremgår av tabell 8 at det er relativt flest i de høyeste lønnsklasser innenfor departementene. Dette innebærer ikke uten videre at lønnsforholdene er bedre. Av tidligere tabeller framgikk det at økonomene ansatt i departementer hadde forholdsvis lang praksis.

Ved de senere lønnsoppgjør med staten har det vært alminnelig å «sjonglere» med alderstilleggene. Vi har derfor regnet med at fordelingen på alderstillegg innenfor de ulike lønnsklasser er av en viss interesse. Tallene tyder på at oppholdet i lønnsklasse 10 er av relativ kort varighet. Mer enn 80 prosent av økonomene i denne lønnsklassen hadde således ingen eller bare 1 alderstillegg. I denne sammenheng er det viktig å være oppmerksom på at alle med em-

Tabell 8. Statsansatte økonomer fordelt på lønnsklasse og etater.

Lønnsklasse	Departement	Direktorater	Andre stats-etater	I alt	Fordelt på antall alderstil.				
					0	1	2	3	4
10	14	33	20	67	44	11	7	1	4
11	—	—	4	4	2	1	—	1	—
12	—	—	7	7	2	3	—	1	—
13	15	15	17	47	13	17	7	5	5*
14	—	—	1	1	—	1	—	—	—
15	7	14	23	44	14	8	11	9	2
16	16	12	4	32	16	16	—	—	—
17—18	17	9	6	32	4	28	—	—	—
19 og over	5	1	2	8	7	1	—	—	—
Uteom reg.	—	—	7	7	-	-	-	-	-
I alt	74	84	91	249	102	86	26	17	11

* Herav 1 med avansementsttillegg.

betseksamen i lønnsklasse 7 ved forrige lønnsoppgjør ble flyttet opp i lønnsklasse 10 uten å få godskrevet tidligere tjenestetid i den nye lønnsklassen.

Pensjonsforhold.

De fleste sosialøkonomene er gjennom sin arbeidsgiver knyttet til en pensjonsordning. Dette må selvsagt også tas i betraktning ved vurderinger av økonomenes lønnsforhold. Uten å foreta grundige analyser av de enkelte pensjonsordninger er det imidlertid ikke mulig å foreta en hensiktsmessig verdsetting av pensjonsrettighetene. Dette er grunnen til at denne undersøkelsen er begrenset til å omfatte lønn eksklusive verdien av eventuelle pensjonsrettigheter. Som et supplement til framstillingen foran skal vi imidlertid i dette avsnittet gi en kort oversikt over opplysningene om økonomenes medlemskap i pensjonskasser og deres pensjonsinnskudd.

Tabell 9. Sosialøkonomenes pensjonsforhold.

	Med pensjonsordning				Uten pensjon-ordning				
	Bet. inn-k.		Fri pensj. ord.	I alt	Ans i bedr. med pensj. ordn.		Ans. i bedr. uten pensj. ordn.	I alt	I alt
	Ant.	Gj. sn. insk.			1)	2)			
		kr.							
Statsansatte:	244	112	—	244	—	5	—	5	249
Departementer	72	126	—	72	—	2	—	2	74
Direktorater. .	84	108	—	84	—	—	—	—	84
Andre statsetater .	88	107	—	88	—	3	—	3	91
Kommuneansatte . . .	6	79	4	10	—	1	1	2	12
Privatansatte .	31	116	47	78	13	1	17	28	109
I alt	281	112	51	332	13	7	18	38	370

1) Ikke med p. g. a. kort ansettelsestid.

2) Ikke medlem av andre grunner.

I alt 90 prosent av de sosialøkonomene som omfattes av statistikken, var medlem av en bedriftspensjonsordning. Pensjonsdekningen var høyest for de statsansatte (98 prosent) og lavest for de privatansatte (72 prosent). Av de 12 kommuneansatte økonomene var 10 eller 83 prosent medlemmer av pensjonskasse. De privatansatte er imidlertid i realiteten gunstigere stilt med hensyn til pensjonsrettigheter enn prosenttalene ovenfor viser. I tillegg til de som alt står i pensjonskasse, er nemlig 12 prosent av de privatansatte sikret ordnede pensjonsforhold dersom de fortsetter hos samme arbeidsgiver.

Samtlige statsansatte med pensjonsrettigheter betalte innskudd til sin pensjonskasse. Pensjonsinnskuddet utgjorde i gjennomsnitt for disse kr. 112 pr. måned eller 7,1 prosent av fast månedslønn eksklusive pensjonsinnskudd. Regnet i prosent av fast lønn inklusive pensjonsinnskudd (fast bruttolønn) utgjorde pensjonsinnskuddet 7,6 prosent. Av de privatansatte økonomene med pensjonsrettigheter hadde hele 60 prosent gratis pensjonsordning. For de som betalte innskudd var dette av omtrent samme størrelsesorden som for de statsansatte. For alle privatansatte sosialøkonomer med pensjonsrettigheter (både de som betaler innskudd og de som har fri pensjonsordning) utgjorde pensjonsinnskuddet 2,6 prosent av fast nettolønn.

Studentsamskipnaden i Oslo

er studentenes velferdsorganisasjon ved
Univesitetet og høyskolene i Oslo.

Studentsamskipnadens virksomhet omfatter bl.a.:

Spisesteder
Studentheim
Bokhandel
Forlag
Husformidling
Studentbyen på Sogn
Studentenes Reisekontor
Studentenes Helsestasjon

Trenger du råd eller veiledning i den tiden du studerer i Oslo — gå til Studentsamskipnaden — studentenes egen organisasjon.

ADR.: URANIENBORGVN. 11

Tlf. 69 45 90 Telegr.adr.: "STUDENT"

Måling av levevilkårsulikheter

Av SIGURD MORTENSEN

Spørsmålet om geografisk differensiering av lønninger er brennaktuelt for tiden. Store organisasjoner er sprengt, eller trues med sprengning, på grunn av de sterke interessemotsetninger som råder med hensyn til dette spørsmål. Det er nylig oppnevnt en offentlig komité som skal utrede spørsmålet nærmere. Sosial-økonomisk Samfunn arrangerte for en tid siden en rundebordskonferanse hvor problemet om geografisk differensiering av lønninger ble tatt opp. En av dem som i denne rundebordskonferanse representerte fagstatistikkerne, statistikksej Sigurd Mortensen, har skrevet nedenstående artikkel om emnet. Red.

Vi ser av og til i pressen og vi hører av og til i radio innlegg som forsøker å sammenlikne «levevilkårene» fra land til land. Dette er en overordentlig vanskelig materie. Det er såpass vanskelig at selv meget trenede statistikere viker tilbake for oppgaven fordi «levevilkårene» ikke bare er objektivt målbare enheter, men man må også ta med i bildet den subjektive vurdering av full rettsikkerhet og politisk frihet, valgmuligheter vis à vis yrke, bosetting etc.

Fra tid til annen blir også spørsmålet reist om «levevilkårene» på ulike steder i vårt land. Å klarlegge dette er ikke noen lett oppgave, *men noe måtte vel kunne gjøres*. Vi ville kunne gjøre en utstrakt anvendelse av et slikt materiale i den praktiske politikk.

Hvis vi tenker oss vår befolkning delt i sosiale grupper ville vi — om vi opererte med fastlagte velferdskoeffisienter for hver enkelt del — gruppe av den samlede velferd — for hver enkelt nærmere definert sosiale gruppe, for eks. jern- og metallarbeiderfamilier 2 voksne og 2 barn, kunne konstatere levekostnadsulikheter, levevilkårsulikheter på grunn av forskjellig bosted i vårt land. Men disse fastlagte velferdskoeffisienter måtte for hver sosial gruppe være basert på inngående meningsmålinger (samme prinsipp som grensenyttmålinger) blant de sosiale grupper på ulike steder. Vi ville for forskjellige sosiale grupper få forskjellige velferdskoeffisienter fra sted til sted for samme mengde av varer/tjeneste. Men man kunne også nytte konvensjonelt fastlagte velferdskoeffisienter. Tar vi f. eks. gruppen matvarer, så har vi her muligheter for en rekke kombinasjoner med omsyn til sammensetningen (mengde, kvalitet, variasjonsbredde, med det nødvendige kaloriantall, kalsium, eggehvite, kullhydrater, fett, vitaminer etc.) som ville kunne gi velferdsnivået definert som samme sum av konvensjonelle delvelferdskoeffisienter. På samme måte for dekingen av boligbehovet og andre levestandardelementer. Ett og samme behov skulle da prinsipielt kunne tilfredsstilles ved bruk av forskjellige varer, men ved oppsetningen av kombinasjonen måtte vi i første omgang holde utenfor betraktningen

hvorvidt substituerbare varer/tjenester når det gjaldt behovsdekningen også var *substituerbare i pris*.

Hvis vi definerte *levestandard*-ulikheter fra sted til sted for nærmere definerte sosiale grupper som prisdifferansen mellom utgiftene til samme sum velferdskoeffisienter innen hver enkelt del-velferdsdelgruppe, så ville vi hvis vi kjente del-velferdskoeffisientene og pris pr. enhet, kunne regne ut levekostnadsulikheter fra sted til sted. Vi har imidlertid ikke noe materiale som kan gi oss velferdskoeffisientene og særlig ville det være vanskelig å gi velferdskoeffisienter for eks. for tilknytningen til bestemte områder (jfr. Oslobefolkningen og Nordmarka), klimaforholdene, adgang friluftsliv og sport, adgang fritidsbeskjeftigelse, gode kommunikasjoner, de ulike ytelser fra stat og kommune m. v. Det trenges fremdeles atskillig forskning og grundige teoretiske undersøkelser av velferdsproblemer før man kan vente i praksis å finne fram til en fullt ut brukbar måte på hvilken man kan bestemme velferdsnivåer og sammenlikne dem.

Vi må derfor prøve å gi et *grovere* bilde av levekostnadsulikheter ved å måle prisvariasjonene for det vi kan kalle «*påtvungne* levekostnader» *uten å trekke velferdskoeffisientene inn i bildet*. — Hva koster det «å leve» på forskjellige steder i Norge? Vi kan åpenbart ikke gå fram på den måten at man setter opp en bestemt «varekurv» for eks. jern- og metallarbeiderfamilier, 2 voksne og 2 barn, eller andre sosiale grupper og så beregner hva *denne* bestemte «kurven» ville koste for et årsforbruk på ulike steder. Vi kan heller ikke på grunnlag av bare innsamlede husholdningsregnskap for de samme sosiale grupper på ulike steder si noe om «hva det koster å leve» fordi vi ikke vet om «varekurven» *virkelig dekker ekvivalente velferdsnivåer*. Det avgjørende blir her *hva de sosiale grupper på de ulike steder godtar som innhold i de respektive kurver når vi stiller kravet om «ekvivalente» velferdsnivåer, ikke hva en Oslofamilie mente om Røroskurven eller omvendt*.

Når vi skal forsøke å gi et *grovere* bilde av levekostnadsulikheter, må vi selvsagt ta omsyn til *ulikheter i de miljøgitte levevilkår* på de ulike steder som påtvinger familiene en ulik forbrukssammensetning fordi vi først og fremst må ta omsyn til påtvungne ulikheter i «*levestandardene*» = *de årsutgifter som skal til for å opprettholde det krav til et brukbart nivå som stilles innenfor et sosialt miljø på ulike steder*. For å komme fram til realistiske tallstørrelser gjelder det derfor å beregne ulikheter, ikke bare på grunnlag av ulikheter i prisnivået, men også på grunnlag av at det er påtvunget familiene på forskjellige steder forskjellige forbruks-

sammensetninger. En bestemt varekurve som blir godtatt på ett sted, blir ikke uten videre godtatt som brukbar på et annet sted. Det gjelder å holde den forbruksposisjon et bestemt miljø krever på ulike steder. Man må ta hensyn til skikk og bruk på stedet.

Avstand fra sosial-, kultur-, forretningssentra, avstand fra arbeidssted/bosted, reisetid, pris, befordringsmåte spiller inn. Hvorledes med post, telegraf, telefon. Gode/dårlige veier, avstand fra: lege, tannlege, sykehus (hvilke valgmuligheter), kino og fritidsbeskjeftigelse (valgmuligheter), bibliotek, foredrag, møtevirksomhet, foreningsliv, idrettsmuligheter, idrettsstevner, andre stevner (valgmuligheter).

På et sted kan boligmassen være av nyere dato og mer moderne enn på et annet sted. Spørsmålet er hvorledes en skal ta omsyn til de større fordeler den mere moderne boligmasse byr på.

Hva betyr bad, w.c., sentralvarme, elektrisk lys, innlagt vann, elektrisk vaskeri, vaske- og tørkemuligheter i familiens budsjett og velferdsnivå sammenliknet med husvære som mangler alt dette. Hva betyr trangboddhet sammenliknet med landsbygdas mer rommelige boligforhold. Hva betyr brukbar kjellerbod m. v., som gir muligheter for oppbevaring av poteter, grønnsaker, frukt og annen mat som spekekjøtt, salt fleisk, saltet sauekjøtt m. v., salt sild og fisk, hermetisk opplaget hjemmeprodusert mat og hva betyr brukbar kjellerbod når det gjelder å kunne nytte gunstige tidsperioder for innkjøp? Har man plass/verksted til reparasjoner?

Kan man av plasshensyn bare kjøpe inn i små kvanta? Har man p.g.a. plasshensyn vanskelig for å kjøpe hel-ved fordi man ikke selv kan få den kløvd? Kan man i noen grad drive selvfor-syninger når det gjelder brensel, hvorledes med jakt og fiske, er det lett adkomst skog, vann, fjell, sjø (jfr. ferieutgifter, søndagsutflukter).

Hertil kommer ulikhetene i ytelser — og leveranser fra — stat, fylke, kommune. Ulikhet i skolenivå, skoleytelser (materieell, skolefrokost, fri tannlege m. v.). Utdannelsesmuligheter etter folkeskole, sosialpolitikk, for barn, gamle, familie (barnehjem, gamlehjem, pleiehjem, barnehager, kursvirksomhet, fag- og forskoler, andre skoler for ungdom), sykehus, parker, ordentlige gater/veier med renhold og belysning. Finnes der muséer, samlinger, utstillinger, biblioteker, forsamlingslokaler, folkeakademier m. v.?

I praksis er det umulig å avgjøre om to eller flere ulike forbruks-sammensetninger motsvarer samme standard eller i hvilken grad en standard avviker fra den andre uten at subjektive vurderinger må foretas.

Når man skal sammenlikne inntekter/levedyrhet fra sted til sted, må man ta i betraktning *den ulike mulighet til å omsette en gitt nominell inntekt i de materielle og kulturelle goder som hører med til en gitt levestandard*. Det er billigere å leve mange steder på landet enn for eks. i Oslo, ikke bare fordi husvær, brensel, mat etc. kan falle billigere på landet, *men også av den grunn at en der ofte er avskåret fra å nyte en*

rekke kulturelle goder som teater, film etc. En «sparer penger» ved å bo på et avsidesliggende sted, men besparelsen betyr i virkeligheten samtidig en redusert levestandard såsant dette ikke ekvivaleres ved rikere adgang jakt, fiske, friluftsliv etc. Dette forhold er både materielt og tradisjonsmessig bestemt. De materielle betingelser for et like vidt forbruksspektrum som i Oslo er ikke til stede i en avsidesliggende dal, for å ta to ytterpunkter. Dette medfører at «kravene til livet» i denne avsidesliggende dal rent tradisjonsmessig er mindre enn i Oslo, *hvor lønnene må være tilpasset større krav* (bl. a. på grunn av større daglige reiseutgifter).

Reklamebyråer og økonomer

Det er ting som tyder på at reklamebyråene i tiden fremover i større grad kommer til å gjøre seg gjeldende som etterspørrere etter den type arbeidskraft som økonomene representerer. Hittil er det ikke mange sosialøkonomer som har funnet sitt arbeid i denne bransje. Redaksjonen kjenner bare til to, begge i Oslo.

I desembernummeret for 1957 av Propaganda, organ for Norges Salgs- og Reklame-forbund, er offentliggjort en artikkel med tittelen «Blir reklamebyråene brukt riktig?» Artikkelforfatteren, reklamekonsulent Knut Giæver, tar her opp spørsmålet om ikke utviklingen vil medføre at arbeidsmåten i reklamebyråene blir endret slik at det enkelte byrå blir mindre av en «annonse-ekspedisjon» og mer av et «konsulentfirma innen markedsføring». Det vil her føre for langt å ta opp hele det problemkompleks som artikkelen omfatter, men vi tillater oss å sitere et avsnitt som bør ha spesiell interesse for økonomer. Giæver skriver bl. a.:

«For å kunne gi opplysninger om «markeds-mønsteret», må byrået ha folk med grundig økonomisk og merkantil utdannelse, og som sitter inne med erfaring fra salg og administrasjon. De må ha kunnskap om samfunns-økonomien: Viktig statistisk materiale, som f. eks. befolkning, kjøpekraft, produksjonsmidler, forbruk etc. De må kjenne den måten samfunnsøkonomien blir ledet på gjennom offentlig politikk, de må kjenne markedene og veiene til dem, viktige produkter og deres relative betydning, folks kjøpevaner og oppførsel og hvilke psykologiske motiver som ligger bak kjøpet av forskjellige varer — for bare å nevne noe. Disse folkene er altså mer økonomer enn reklamefolk, i den gammel-dagse betydning av det siste ordet. De bør neppe beskjeftige seg med alt det detaljarbeidet som en vanlig reklamekonsulent har.»

Giæver avslutter sin artikkel med å si:

«Kanskje utviklingen her hjemme også vil gå i den retningen som er skissert. Noen byråer mener det, og forsøker å arbeide etter slike linjer. Men foreløpig er vel de fleste norske firmaer lite innstilt på å bruke byråenes vide erfaring til annet enn annonse-ekspedisjon.»

Samfunnets virksomhet etter omleggingen i 1955

I forbindelse med Sosialøkonomisk Samfunns jubileum og de vedtak som ble fattet på ekstraordinær generalforsamling i 1957, med utgangspunkt i Organisasjonskomitéens og Stimulatorkomitéens innstillinger, finner Sosialøkonomens redaksjon det på sin plass å gi en samlet oversikt over Sosialøkonomisk Samfunns virksomhet fram til i dag. Videre finner redaksjonen det meget naturlig å gi plass for en slik oversikt nettopp i det første nummer av det nye tidsskrift. Artikkelen nedenfor er skrevet av byråsjef Botheim og sekretær Østberg i fellesskap.

Red.

En pensjonert, men stadig meget aktiv redaktør av et hærverende hovedorgan — vender med visse mellomrom tilbake til påstanden: «Vi lever i en overgangstid».

Som regel vil det la seg gjøre å finne dekning for påstanden.

Når det gjelder Sosialøkonomisk Samfunn er ingen tvil mulig. Samfunnet ble med vedtaket på den ekstraordinære generalforsamlingen den 26. november 1957 brakt ut i en avgjørende «overgangstid». Og den overgangstiden vil ikke være over før det nye tidsskriftets skjebne er avgjort. Samfunnets overgangstid blir en spennende og krevende tid.

La oss se litt på de hendingene som gikk foran novembervedtaket av 1957.

På møte i Sosialøkonomisk Samfunn den 24. mars 1955 ble det fattet følgende vedtak:

«Det nedsettes et arbeidsutvalg med det mandat å utrede spørsmålet om retningslinjene for Sosialøkonomisk Samfunns virksomhet som faglig organisasjon og fremme forslag til nye vedtekter».

Følgende ble valgt som medlemmer av arbeidsutvalget:

Cand. oecon.	Torgrim Barding,
»	» Erik Botheim,
»	» Oddmund Forsmo,
»	» Oddvar Omre,
»	» Erling Nypan,
»	» Thor Volden (som representant for Sosialøkonomisk Samfunns styre).

Utvalget konstituerte seg med Botheim som formann og Volden som sekretær.

Sosialøkonomisk Samfunn hadde fra stiftelsen i 1908 i første rekke vært en student- og foredragsforening. Om den første spiren til det som på Generalforsamlingen den 1. desember 1932 ble til Sosialøkonomisk Samfund heter det i 25-årsberetningen: «Trangen til å møte sine studiekamerater også utenfor de alminnelige forelesninger har gitt seg utslag i dannelsen av studentforeninger. De sosialøkonomiske stu-

denter fikk også temmelig tidlig sin egen forening, idet denne ble stiftet våren 1908».

Det ser ut til at kandidatene ikke en gang kunne være medlem av den «Yngre Sosialøkonomers Forening» som eksisterte i 1920-årene. Ved omleggingen i 1932 kom kandidatene og deres interesser med. I Vedtektenes § 2 het det bl. a. at «Foreningens formål er å virke for bedring av sosialøkonomenes arbeidsvilkår». Det var styret som med bistand av en rådgivende komité bestående av 4—5 litt eldre kandidater som skulle stå for dette arbeidet. I 1939 utga styret en brosjyre «Sosialøkonomene i offentlig og privat virksomhet». Styret forsøkte også å drive en viss arbeidsformidling. I 1939 ble arbeidet med kandidatsakene overført til en egen komité, den såkalte Fagkomité.

Sosialøkonomisk Samfunn fram til 1955 ble imidlertid aldri noen virkelig yrkesorganisasjon. Det kunne den ikke bli med de midler den hadde å rutte med.

Opptakten til forslaget og vedtaket på medlemsmøtet den 24. mars 1955 kom fra økonomer som var organisert i andre fagorganisasjoner og som var lite tilfreds med det som ble gjort og oppnådd i disse organisasjonene. Det arbeidsutvalget som ble nedsatt på dette møtet kom med en meget omfattende «Innstilling om retningslinjer for Sosialøkonomisk Samfunns virksomhet som yrkesorganisasjon», datert 13. mai 1955.

Innstillingen ble sendt alle kandidater med kjent adresse, og på Generalforsamlingen, den 26. mai 1955 var det, trass i et deilig forsommervær, overveldende frammøte.

Det store punktet på dagsordenen måtte bli revisjon av lovene. Arbeidsutvalgets innstilling ble lagt til grunn, og etter forslag fra Barding ble det vedtatt å behandle lovene paragraf for paragraf og til slutt ta stilling til lovverket som helhet. Det ble vedtatt at alle tilstedeværende hadde semmerett ved behandlingen av de enkelte paragrafer, mens bare medlemmer som hadde betalt semesteravgift kunne være med på avstemningen ved den endelige behandling. Enkelte punkter på dagsordenen, hvorav fastsettelse av kontingent var det viktigste, måtte utstå til en ekstraordinær Generalforsamling den 2. juni.

Generalforsamlingen ble åpnet kl. 20.00, og da forsamlingen ble hevet kl. 00.15 var Arbeidsutvalgets forslag til 38 paragrafer vedtatt etter mer og mindre lidenskapelig ordskifte og med større og mindre endringer. Først et eksempel på de mindre endringer: «studentgruppen» rettes til Studentgruppen, og et eksempel på en noe mer vesentlig formell finpussing, med en aldri så liten touch av humor: «Eksklusjon av

foreningen blir besluttet . . . » rettes til «Eksklusjon av et medlem blir besluttet . . . »

I referatet fra Generalforsamlingen den 26. mai 1955 legger vi også merke til forslaget om å endre foreningens navn til «Foreningen for Norske Sosialøkonomer». Så vidt vi kan huske var det nok så mange innlegg før dette forslaget falt.

Formalsparagrafen var naturlig nok hovedsaken.

Etter Arbeidsutvalgets forslag skulle § 2 bestå av følgende 7 punkter:

Foreningens formål er:

1. å samle alle sosialøkonomiske kandidater og studenter. Som sosialøkonomiske kandidater regnes i disse lover kvinner og menn som har avlagt Statsøkonomisk eksamen eller Sosialøkonomisk (Økonomisk) Embetseksamen ved Universitetet i Oslo,
 2. å virke for samhold, solidaritet og kollegialt samarbeid mellom sosialøkonomer,
 3. å lette utvekslingen av kunnskaper og erfaringer om økonomiske spørsmål og danne et faglig miljø,
 4. å styrke sosialøkonomenes faglige anseelse,
 5. å ivareta sosialøkonomenes økonomiske og sosiale interesser og søke utvidet sosialøkonomenes arbeidsområde,
 6. å samarbeide med andre organisasjoner om spørsmål av felles interesse,
 7. å representere sosialøkonomenene utad.
- Samtlige punkter ble vedtatt uendret, men under behandlingen kom det fram følgende forslag til et punkt 8, som også ble vedtatt:
8. å virke for en hensiktsmessig utvikling av den sosialøkonomiske utdanning.

Vi skulle tro at det ennå er ganske stor enighet om disse formalsparagrafene.

Paragrafen om gruppedelingen, § 8, som senere kom til å volde Organisasjonskomiteén av 1957 så mye bry, ble vedtatt med et par formelle endringer.

Enigheten er kanskje noe mindre kompakt når en kommer til spørsmålet om hvordan det har lyktes å leve opp til de høye mål i løpet av de 2—3 årene som siden har gått. For svært mange kan det sikkert virke som de har betalt den saftige kontingenten som ble vedtatt på den ekstraordinære Generalforsamlingen den 2. juni 1955, uten at noe — eller iallfall sørgelig lite — er utrettet.

Men selv om de fleste som har vært med i forsøkene på det mer aktive arbeid nok har en følelse av utilstrekkelighet når de sammenholder resultatene med Lovenes § 2, er det et faktum at protokollene forteller at noe er utrettet. Her skal vi ta med noen hovedpunkter:

I. Høsten 1955.

1. Vervekampanje.

Så tidlig som i tidsrommet 6. juli til 24. august 1955 var det tilsammen 6 styremøter. Det viktigste som skjedde i dette tidsrommet var an-

takelig de *verveskriv* — eller «innbydelse til medlemsskap» som det korrekt, nøytralt, akademisk heter i styrereferatet — som den 22. august ble sendt ut til alle som stod i Sosialøkonomisk Instituttets kandidatregister.

2. Omlegging av Stimulator.

Men allerede på dette tidspunkt begynte diskusjonen om i hvor høy grad Stimulator skulle benyttes av Samfunnet. Det ble gjort forsøk på å få opprettet et redaksjonsråd for å lette stofftilgangen. Den 27. september ble det i Presseklubben holdt et diskusjonsmøte mellom redaksjonsstab, styremedlemmer og spesielt innbudte. Det ble ikke fattet noe vedtak, og ordskifte om og arbeidet med omleggingen av Stimulator har faktisk fortsatt helt til vedtaket på den ekstraordinære generalforsamling den 26. november 1957.

3. Konstituering av Hovedstyret.

På styremøte den 24. august 1955 ble Gunnar Bramness oppnevnt som sekretær og Karl Øksnevad som kasserer. Vi merker oss at kasseringen på styremøte den 29. september 1955 «ga opplysning om at de akutte likviditetsvansker nå synes å være overvunnet».

4. «Business Week».

En artikkel i Business Week Sept. 24. 1955 ble sendt ut som særtrykk til medlemmer og andre som den burde interessere.

5. Ny studieordning.

Den 24. november 1955 hadde styret fått professor Ragnar Frisch, forskningssjef Odd Aukrust og finanssekretær Thor Bang til å innlede om «Revisjon av det sosialøkonomiske studiet», og ordskiftet ble etterfulgt av et resolusjonsforslag fra styret:

«Medlemsmøtet i Sosialøkonomisk Samfunn den 24. november 1955 henstiller til Det juridiske fakultet å sørge for at komiteén for revisjon av studieordningen for det sosialøkonomiske studium blir innkalt til konstituerende møte snarest».

Det kan nesten se ut til at tilføyelsen av pkt. 8 i § 2 ble noe av en inspirasjonskilde for styret. Resolusjonsforslaget ga som kjent resultater, og forslaget til ny studieordning er for tiden under behandling i Kollegiet.

6. Organisering av gruppene.

Statsgruppen og Privatgruppen konstituerte seg på møter henholdsvis den 22. og 28. september 1955, og Statsgruppen hadde ved utgangen av året 106 medlemmer.

Statsgruppen hadde da valgt gruppestyre, og vedtekter og retningslinjer for gruppens arbeid ble vedtatt på et ekstraordinært årsmøte. I Privatgruppen var det valgt et arbeidsutvalg på 3 medlemmer.

Det må være tillatt å si at Statsgruppen allerede på dette tidspunkt hadde funnet en fast

organisatorisk form, mens Privatgruppen hadde betydelige vanskeligheter med å komme fram til et arbeidsgrunnlag.

Kommunegruppen eksisterte formelt som gruppe, gruppevirksomhet for 3—4 personer forbyr seg selv.

Studentgruppen drev sin virksomhet som før omleggingen, med hovedvekten på foredragsmøter og spesielle arrangementer. Den hadde ved årsskiftet 1955—56 48 medlemmer.

7. Meldingsblad.

I påvente av en mer permanent ordning av forholdet mellom Samfunnet og Stimulator, vedtok Hovedstyret på møte den 18. oktober 1955 å sende ut et stensilert meldingsblad, Nytt fra Samfunnet.

8. Akademikersambandets lønnsstatistikk.

Av det viktigste stoff i Nytt fra Samfunnet høsten 1955 var utvilsomt offentliggjøringen av resultatene fra den delen av Akademikersambandets lønnsstatistikk av februar 1955 som gjaldt sosialøkonomene. Her fikk sosialøkonomene faktisk de første mer omfattende opplysningene om seg selv, et emne som nyter en stadig og usvekkt popularitet.

9. Foredragsvirksomheten.

Hovedstyret var så intenst opptatt med det grunnleggende organisatoriske arbeidet denne første høsten etter omleggingen, at det nok med en viss rett kan hevdes at foredragsvirksomheten ble noe neglisjert. Frammøtet på 2 av de 3 medlemsmøtene som ble holdt var ikke så overveldende. Til gjengjeld var det mer enn 100 medlemmer til stede på det avgjort vellykte diskusjonsmøtet om studieordningen.

II. Våren 1956.

1. Lønnet sekretær.

På den ekstraordinære generalforsamlingen den 2. juni 1955 fikk hovedstyret fullmakt «til å anta lønnet hjelp».

Det ble da også etter hvert klart at Samfunnet trengte et sekretariat, basert på en lønnet sekretær.

Stillingen som lønnet sekretær ble lyst ledig i Nytt fra Samfunnet den 2. februar 1956, og på styremøte den 7. februar ble Bjørn Fedje tilsatt i stillingen.

2. Diplomoppgaven «Hypotese».

Vinteren 1956 begynte et i og for seg ikke så oppsiktsvekkende fremmedord å spøke på Hovedstyrets møter. Ordet var «Hypotese». Ryktet om at det våren 1954 var blitt sendt inn en diplomoppgave til Sosialøkonomisk Samfunn nådde Hovedstyret. Ordningen med diplomoppgave var blitt innstiftet i 1941, men i mellomtiden var saken glemt og ingen hadde falt på

at noen kunne finne på virkelig å levere en diplomoppgave.

På styremøte den 29. februar 1956 fikk Bramness i oppdrag å «etterforske saken». For Bramness var det naturligvis en ønskeoppgave, og han viste seg allerede her (nå forsker han som kjent på Sosialøkonomisk Institutt) som en dyktig forsker. «Hypotese» ble funnet, og Kjell Greftegreff og Frøystein Wedervang ble oppnevnt som medlemmer av bedømmelseskomiteen.

På styremøte den 20. april ble det meldt at «Hypotese» var ferdigbehandlet av bedømmelseskomiteen som anbefalte den — og det ganske varmt — til godkjenning. Navnekonvolutten ble åpnet, og styret fattet vedtak om at dilpom skulle tildeles cand. oecon. Ole Hagen.

Da var det at en med sorg måtte konstatere at noe diplom ikke fantes. Hvordan burde et diplom se ut? Det syntes seg å rå både usikkerhet og uenighet om det spørsmålet. Men på styremøte den 30. april 1956 ble det besluttet at «diplomet utferdiges på A 3-ark brettet». Så begynte diskusjonen om den mer kunstneriske utforming av dokumentet. I styrereferatet fra 29. mai 1956 heter det at «Utkast til diplom ble diskutert», den 12. juni ble det lagt fram «nytt utkast til diplom som ble vedtatt». Likevel var kunstdebatten i styret ikke avsluttet før den 26. juni, da det blir protokollert: «Utkast til diplom endelig vedtatt».

Siden trakk det ut med trykking og avsendelse av diplom til Volda, slik at Ole Hagen først kunne foreta innrammingen like før generalforsamlingen den 14. mars 1957.

3. Nordisk møte 7., 8. og 9. juni 1956.

Allerede på ettersommeren 1955 ble hovedstyret oppmerksom på at Sosialøkonomisk Samfunn skulle stå for arrangementet av «Det 8. nordiske møte for yngre sosialøkonomer sommeren 1956». De første forberedelser ble gjort. Men fart i arbeidet ble det først da det ble oppnevnt en hovedkomité, som i mars kunne starte arbeidet med følgende sammensetning:

Erik Botheim, formann.

Otto Chr. Hiorth, programkomité.

Ivar Stugu, finanskomité.

Paal Bog, festkomité.

Erik W. Østberg, møte- og innkvarteringskomité.

Handelsministeren, cand. oecon. Arne Skaug, sto som møtets beskytter.

Bjørn Fedje fungerte som møtets sekretær, og møtene ble holdt i Oslo Haandverks- og Industriforenings lokaler.

Tilslutningen fra de andre nordiske landene var noe skuffende, særlig svenskene viste seg lite ivrige for denne formen for nordisk samarbeid. Men selv ble vi villig med, så det samlede deltakerantallet kom opp i 169.

Referat av foredragene og diskusjonsinnleggene er som kjent sendt ut som et særnummer av Stimulator (Nr. 5 1956)

På åpningsdagen onsdag 6. juni talte Amanuensis Kurt Savosnick, Sverige (Stockholm Höskola):

«Utrikeshandelens problem på lang sikt for et lite land med expanderende økonomi».

Torsdag 7. juni: Cand. polit. Henrich Schlebaum Larsen, Danmark:

«Verdifast pengeanbringelse — illusjon eller realitet».

Fredag 8. juni: Magister Alfred Westphalen, Finnland:

«Det otillräckliga frivilliga inhemska sparandet och investeringarna i exportnäringsarna».

Lørdag 9. juni: Byråsjef Arne Øien, Norge:

«Skattlegging og bedriftenes internasjonale konkurranseevne».

Den norske dirigenten på åpningsdagen, Ivar Stugu, fikk sin fulle hyre med å få i gang et skikkelig ordskifte. Trass i iherdige anstrengelser lyktes det ikke å drive én nordmann til talerstolen. De tre diskusjonsinnleggene kom fra H. Schlebaum Larsen, Danmark, H. A. R. Roberts, Finnland og B. Thomé, Sverige.

Da hadde dirigenten andre dagen, B. Thomé, Sverige, en mer takknemlig oppgave. Det kom innlegg fra A. Øien, Norge, A. G. Westphalen, Finnland, E. Jensen, Norge, S. Bergh Jacobsen, Norge, M. Magnus, Norge, T. Bang, Norge, K. M. Savosnick, Sverige, L. J. Waldén, Sverige, K. Willoch, Norge, G. Albinsson, Sverige og E. Ziegler, Danmark.

Den 8. juni var J. Paunio, Finnland dirigent, og følgende tok del i ordskiftet: E. Laatto, Finnland, Savosnick, Ziegler, Oto Chr. Hiorth, H. Schlebaum Larsen.

Etter Arne Øiens foredrag om skattlegging og konkurranseevne ble ganske mye lidenskap hvirvlet opp. Rederforbundet rykket ut ved Johan Seland og Thor Bang. Ellers kom det innlegg fra L. J. Waldén, H. Skanland, Norge, H. Schlebaum Larsen, K. M. Savosnick og A. Benedyks, Sverige.

For øvrig bør det nevnes at det under «De faglige sammenkomster under det 9. nordiske møte for yngre sosialøkonomer» er regnet opp omvisning i Freia, middag i Handelsstanden (onsdag), aftens med dans på Grefsenkollen (fredag) og lunsj på Dronningen (lørdag).

Den gjensidige orientering om sosialøkonomenes organisasjonsforhold i de nordiske land torsdag middag må heller ikke glemmes.

I Hovedstyrets beretning for 1956 heter det: «Etter Hovedstyrets mening ble møtet gjennomført på en utmerket . . . » Det er sikkert ikke alle som deler Hovedstyrets oppfatning. Derimot kan det neppe være delte meninger om at Finanskomitéen fortjener «en spesiell takk». Stugu og hans meget velvalgte medarbeider skaffet et solid fundament for gjennomføringen av det 9. nordiske møtet, det resulterte blant annet i at trykkingen av referatene fra møtet (Stimulator nr. 5, 1956) kunne finansieres utenom Samfunnets ordinære regnskap.

4. Møtevirksomheten.

Våren 1956 ble det ved siden av generalforsamlingen den 15. mars, holdt 3 foredragsmøter i U 11. Axel Damman snakket om Aktuell transportpolitikk, Holbæk-Hanssen om markedsforskning og Bjerve om nasjonalbudsjett og nasjonalregnskap. Fremmøtet lå jevnt over på 30—40 personer.

Kronefesten ble holdt i Ciro fredag den 10. februar.

5. Stimulator igjen.

Driften av Stimulator ble denne våren stadig drøftet på Hovedstyremøtene, og på generalforsamlingen fremmet hovedstyret følgende forslag: «Hovedstyret gis fullmakt til å bruke inntil kr. 3 000,— som støtte til driften av Stimulator i 1956—57. Støtten bør i størst mulig utstrekning gis i form av støtteabonnement og som betaling for særtrykk.

Hovedstyret pålegges å oppnevne et redaksjonsråd på 3 medlemmer og utarbeide retningslinjer for bladets drift».

På generalforsamlingen falt dette forslaget, og følgende forslag fra Nypan ble vedtatt: «Hovedstyret pålegges å oppnevne et utvalg som skal vurdere berettigelsen av utgivelse av et norsk fagblad for sosialøkonomer. Samfunnets organisasjonssekretær fungerer som utvalgets sekretær. En av redaktørene skal være medlem av utvalget.

Dersom utvalget finner at det er behov for et slikt fagblad, skal det utarbeides retningslinjer for bladets drift.

Utvalget skal levere sin innstilling til Hovedstyret innen 15. juni d. a.

Inntil utvalgets innstilling foreligger, fortsetter utgivelsen av Stimulator etter de nåværende linjer. Eventuelt underskudd dekkes av Samfunnet.»

Medlemmene av dette utvalget ble oppnevnt på hovedstyrets møte 10. april, og utvalget fikk følgende sammensetning: Bjørnulf Sandberg (formann), Erling Nypan, Karl Spjeldnes, Hermod Skanland, Einar Magnussen, og som sekretær Bjørn Fedje.

Det må antakelig være tillatt å si at nedsettelsen av Stimulator-utvalget sikret fortsatt drift av Stimulator etter de eksisterende retningslinjer, og bladet har da også i realiteten med ujevne mellomrom kommet i gammel stil helt til avskjedsnummeret i februar 1958. La oss imidlertid ikke foregripe begivenhetene.

6. Disponering av overskuddet, «Volden-komiteen».

Kontingentspørsmålet begynte allerede på dette tidspunkt å spille en rolle på hovedstyremøtene. Det ble et avgjørende spørsmål hvordan inntektene skulle og burde anvendes. På Hovedstyrets møte den 28. februar ble det imidlertid vedtatt å oppnevne en komité med følgende mandat:

1. Utrede spørsmålet om i hvilken utstrekning visse deler av Samfunnets driftsoverskudd bør sikres for spesielle formål ved avsetning til fond.
2. Utarbeide bestemmelser for avsetningens størrelse, midlenes plasering og om hvordan de enkelte fonds kan disponeres.

Mandatet ble lagt fram på generalforsamlingen og godkjent.

Den 10. april oppnevnte hovedstyret følgende medlemmer av komitéen: Thor Volden, Kjell Eide og Truls Glesne. Formann i komitéen ble Thor Volden.

I et brev av 17. september 1956 anmodet utvalget hovedstyret om en rekke oppgaver vedrørende taps- og vinningskonto og hovedstyrets framtidsplaner. Hovedstyret ga en oversikt over stillingen, satte opp et budsjett for 1957 og gjorde rede for hva det regnet som potensielle utgifter. Spesielt en av de potensielle utgiftspostene møtte liten forståelse, og vi skal ikke her trette med å gå nærmere inn på den.

III. Høsten 1956.

1. Møtevirksomheten.

I høstsemesteret 1956 ble det holdt 3 foredragsmøter. Jan Serck-Hanssen kåserte om inntrykk fra Sovjet-Samveldet, Asbjørn Bergan gjorde rede for noen tanker om private konkurransereguleringer og Sigurd Mortensen snakket om aktuell boligpolitikk. Medlemmenes møteiver var ikke steget noe. En kunne være tilbøyelig til å si tvert imot. På de 3 møtene var det fra vel 20 til nærmere 40 til stede, men da er enkelte innbudte regnet med.

Studentgruppen satte i gang en serie orienteringsmøter under titelen: «Hva vi går til», som den 18. oktober ble åpnet av Tor Skåre i røykerommet i Fredriksgt. 3. Skåre snakket om arbeidet som bedriftskonsulent. Senere på høsten 6. desember orienterte Petter Myklebust om arbeidet i Statistisk Sentralbyrå. Studentgruppen hadde ellers et møte der Kjell Storvik fortalte om sin reise til China.

2. Andre arrangementer.

Mottakelse for nye studenter ble holdt på studenthytta på Svartor i tilknytning til økonomisterskap i orientering den 22. september, og mottakelse for nye kandidater foregikk i Tostrupkjelleren 12. desember med den senere obligatoriske rett ved disse mottakelsene: biff m. rødvin.

3. «Dr.» oecon.-saken.

Allerede på møtet den 12. juni ble vedtaket om den økonomiske doktorgrad ved Norges Handelshøyskole tatt opp. Det var enighet om at det måtte betraktes som urimelig at en doktorgrad ved Høyskolen skulle gi titelen dr. oecon., fordi titelen cand. oecon. gjennom 50 år har vært nyttet av sosialøkonomer, slik at det

meget lett vil oppstå sammenblanding. På juni-styremøtet ble det vedtatt å sende et protest-skriv til Kirke- og undervisningsdepartementet med gjenpart til Det juridiske fakultet ved Universitetet. Spørsmålet var flere ganger oppe i løpet av høstsemesteret 1956, men protestskrivet ble først sendt den 30. januar 1957. Grunnen til at det gikk så lang tid mellom det tidspunkt da beslutningen om handling ble tatt og realiseringen, henger sammen med at man i hovedstyret gjerne ville skaffe seg en del informasjon før protestskrivet ble utformet.

4. Spørreskjemaer om Stimulator.

På hovedstyremøtet 26. juni ble et utkast til et spørreskjema vedrørende Stimulator drøftet. Utkastet ble vedtatt i hovedtrekkene og skjemaet sendt ut høsten 1956. Hovedhensikten med skjemaet var naturligvis å få et materiale som kunne fortelle noe om sosialøkonomenes vurdering av Stimulator i den eksisterende form, interessen for et særskilt tidsskrift for Sosialøkonomisk Samfunn i sin alminnelighet, og endelig hvilke ønsker de økonomer som ønsket en reformering av Stimulator hadde. Resultatene skulle først og fremst være en rettesnor for Stimulatorutvalget.

IV. Våren 1957.

1. Møtevirksomheten.

Vi minner om foredragsmøtene dette semesteret:

- 24. januar: Handelsredaktør Nils M. Apeland: «Inntrykk fra reportasjeferder til norske gruber og malmverk».
 - 21. februar: Statssekretær Per Kleppe: «Aktuelle spørsmål i norsk økonomisk politikk».
 - 4. april: Professor, dr. Gunnar Bøe: «Utjamningstankens plass i velferdsstaten».
- Serien «Hva vi går til» ble fortsatt i Fredriksgt. 3 med følgende orienteringer:
- 31. januar: Frode Akstun om Rederforbundet.
 - 21. februar: Eskild Jensen om Økonomiavdelingen av Finansdepartementet.
 - 21. mars: Harald Hanssen-Bauer om Fakta markedsforskningsbyrå.

2. Andre tilstelninger.

Ørefesten gikk av stabelen i Studentbyen på Sogn fredag den 8. februar. Det ble servert en uhyre enkel middag til en pris av kr. 500 øre for kandidater og 300 øre for studenter. Studentene var mest hjemme i miljøet, 500-øres deltakerne var mer fåtallige, men trivselen var alminnelig.

Det første hyggemøte.

En kald og blåsete fredag kveld med våte gater og trusel om nytt regn skulle premièren på Samfunnets store nye eksperiment — kjempet fram først og fremst av Privatgruppens representanter — finne sted. Vi skulle ha det første hyggemøte med underholdning, med

kunstnerisk underholdning, og med medbrakte kvinner eller menn. Det er foreløpig blitt med premièren. Det kunstneriske ble for dyrt og deltakelsen ble for tynn.

De 20 menneskene som var til stede hygget seg hørbart over Odd Eidems kaseri om reiser i syd og nord, og godtet seg en smule over arrangørene da Mona Hofland la for dagen (kvelden) en overdreven rastløshet. Men dansen gikk lystig, og de fleste var glade. Ikke minst Eidems medbrakte, Kari Sundby, utstrålte atskillig glede.

Vi kjenner ikke de egentlige årsaker til at dette arrangementet ble sabotert så grundig. Det ble ikke krevd noen forhåndspåmelding. Kanskje ble været avgjørende, kanskje var det for langt på våren, kanskje virket mangelen på fast meny for lite fristende. Vi vet ikke, men vi skulle gjerne vite, for vi kunne godt tenke oss å være med på slike galskaper en gang til. Gjerne med enda mindre Mona Hofland og mer, ja av hva? — mer av noe annet.

På selve 7. juni gikk mottakelsen av de nye kandidatene av stabelen i Restaurant Grotten. Det ble en meget hyggelig sammenkomst i det sommervakre været, og atskillige «eldre» kandidater tok del i mottakelsen etter at biffmiddagen var vel unnagjort.

3. «Disponeringskomitéens innstilling».

Innstillingen fra «disponeringskomitéen» (Volden, Glesne, Eide) kom til hovedstyret like før generalforsamlingen den 14. mars, og på generalforsamlingen ble den lagt fram sammen med noen nokså kritiske bemerkninger fra hovedstyret. Konklusjonen i komitéens innstilling var at det av de kontingentinntektene som overstiger kr. 12 000 skal avsettes et reservefond som disponeres etter vedtak av generalforsamlingen. «Reservefondets midler plasseres fortrinnsvis i verdipapirer». Videre at «opptil kr. 8 000 av de årlige kontingentinntekter tas til inntekt i Samfunnets regnskap til dekning av ordinære utgifter». Resten av inntektene skulle gå til et Framstøtsfond som skulle brukes til mer ekstraordinære utgifter.

Vedtaket på generalforsamlingen ble at innstillingen skulle oversendes den «Organisasjonskomité» som etter hovedstyrets forslag ble valgt på generalforsamlingen. Organisasjonskomitéen fikk følgende mandat:

- a) Å fastsette nærmere retningslinjer for omfanget av Samfunnets og de enkelte gruppers virksomhet.
- b) Å vurdere organisasjonsformen og kontingentspørsmålet.

4. Organisasjonskomitéen.

På generalforsamlingen ble det også vedtatt at den innstilling som Stimulator-komitéen skulle legge fram (senest 15. mai) skulle oversendes Organisasjonskomitéen. Organisasjonskomitéen fikk følgende sammensetning:

Gunnar Bramness, Paal Djonne (forhindret fra å delta og erstattet av Tor Sekse), Tor Haug, Egil Killi, Kolbjørn Pollen, Thor Volden, E. W. Østberg.

5. Asbjørn Borgs brev.

Før Stimulator-komitéens innstilling ble lagt fram, mottok Hovedstyret et stensilert brev (av 29. mars 1957) fra Asbjørn Borg, der han kom med et meget utførlig begrunnet forslag om tidsskrift og medlemsblad. Bladet skulle sendes gratis til alle medlemmer. Asbjørn Borg gjorde inngående rede for hva han mente at et slikt kombinert tidsskrift og medlemsblad burde inneholde og kom fram til et budsjett på 14 000 i samlede utgifter og 3 000 i samlede inntekter, slik at de årlige nettoutgifter for Samfunnet skulle bli 11 000 kroner.

Asbjørn Borg ønsket seg dessuten et «Quarterly Journal of Oslo Economics» med «rent fagstoff av høy kvalitet» som ville representere en nettoutgift på 2 250 kroner for Samfunnet.

Hovedstyret vedtok at også Asbjørn Borgs brev skulle oversendes organisasjonskomitéen.

6. Stimulator-komitéens innstilling.

Stimulator-komitéen sammenfattet sin innstilling i følgende retningslinjer for bladet:

1. «Stimulator» skal som organ for sosialøkonomiske kandidater og studenter ha til oppgave å bringe stoff som kan orientere leserne om utviklingen innen økonomenes fagområde.
2. Ved siden herav skal det bringe stoff som gir orientering om de aktuelle problemer som sosialøkonomene er beskjeftiget med på sine arbeidsplasser.
3. Bladet skal videre bringe stoff som er av interesse for økonomene som gruppe og som kan bidra til å holde ved like kontakten mellom økonomene på forskjellige arbeidsplasser og mellom kandidater og Universitetet. Dette stoffet må likevel ikke få en så framskutt plass at bladet får karakteren av i første rekke å være et medlemsblad.
4. Bladet kommer ut med fem nummer i året i dets nåværende format og med et samlet sidetall på 200 til 300.
5. Redaktøren lønnes og det betales honorar for artikkelstoffet.

Budsjettet er basert på et opplag på 1000, 5 nr. i året og 64 sider i hvert nr. Inntektssiden er bygget på den forutsetning at Samfunnet skal betale abonnement for alle sine medlemmer og at det skal være mulig å få 200 abonnenter utenfor medlemsmassen. Totale utgifter er satt til kr. 20 900, derav 15 000 til trykking, mens de totale inntekter utenom Samfunnets bidrag er budsjettet til 8 500, slik at Samfunnet må dekke 12 400, eller vel 59 pst. av utgiftene. Av de 8 500 skriver 3 000 seg fra påregnede annonseinntekter.

7. «Dr. oecon.»-saken på ny.

Etter at det var blitt klart at henvendelsen til departementet ikke ga noe resultat, fant hovedsyret at det ville være mer effektivt å få rettet et direkte spørsmål til statsråden om saken i Stortinget. Helge Seip erklærte seg villig til å ta saken opp i spørretimen. Spørsmålet kom opp onsdag den 19. mai. Dessverre må en nok karakterisere statsråd Bergersens svar som noe unnvikende. Departementet toet sine hender og støttet seg til den enighet mellom Universitetet og Handelshøyskolen i Bergen som angivelig eksisterte. Kanskje er dette likevel ikke det siste ord i «dr. oecon.»-saken.

V. Høsten 1957.

1. Møtevirkksomheten.

Disse foredrag og kåserier ble holdt i 3. etasje på Humla:

- 9. september: Harald Hanssen-Bauer: «Fakta om folks kjennskap til sosialøkonomer».
- 4. oktober: Rundebordsordskifte om de politiske partiers program for den økonomiske politikk i Norge. Deltakere: For DNA: Eskild Jensen. For Høyre: Axel Damman. For NKP: Leif Johansen. For venstre: Leiv Vidvei.
- 15. oktober: Ola Bonnevie: «Erfaringer som FN-representant i Egypt».
- 29. oktober: Knut Getz Wold: «Problemer i sammenheng med fellesmarked».
- 12. november: Bo Wærenskjold: «Fargelysbilder fra Polen».

Når det gjelder andre arrangementer, foregikk den ordinære mottakelsen for nye studenter på Svartorhytta den 22. september og for nye kandidater på Restaurant Cecil den 19. desember. Mer ekstraordinært var «julemøtet» med julemat, musikk og dans på «Humla» den 10. desember. Ikke minst deltakelsen var da uvanlig med hele 80 mennesker samlet. Det svarer ganske godt til frammøtet på det best besøkte medlemsmøtet, nemlig valgrundeboardskonferansen den 4. oktober. Da var det riktignok bare sosialøkonomer til stede. Det var ikke tilfelle på julemøtet. Svært mange av medlemmene hadde brakt sine kvinner, respektive menn, med.

«Hyggemøtene» fortsatte i en mer beskjeden form, Ola Bonnevis Egypt-erfaringer og Bo Wærenskjolds polske opplevelser skulle etter forutsetningen nettopp være bidrag til å skape kontakt. Dessverre ble frammøtet på disse møtene skuffende snau, selv etter at møtet den 12. november var blitt lansert som «klubb-møte» i Nytt fra Samfunnet. For dem som var med og hygget seg ble disse «lette» møtene så vellykket at det gir tro på at tiltaket vil slå igjennom, om vi kan gjøre slike kvelder til en fast institusjon i hvert semester.

2. Lønnsstatistikken 1957.

Etter initiativ fra Privatgruppen ble det i september 1957 hentet inn oppgaver over månedslønn pr. 30. september, overtidsgodtgjørelse

i september, verdi pr. måned av naturalytelser, pensjonsinnskott pr. måned og gratiale, provisjon, bonus og tantième i 1956. Det skulle dessuten oppgis eksamensår, lønnsklasse, arbeidssted og pensjonsforhold.

Skjemaet ble sendt alle sosialøkonomer med eksamen etter 1939 og ble besvart av ca. 370 personer. Resultatene blir offentliggjort i første nr. av Sosialøkonomen.

3. Organisasjonskomitéens innstilling.

Merkesaken i høstsemesteret 1957 måtte ellers bli Organisasjonskomitéens innstilling og behandlingen av den på den ekstraordinære generalforsamling den 26. november.

Organisasjonskomitéens innstilling, som er datert 29. oktober 1957, er helt ut preget av komitéens flertallsforslag om å sende ut et kombinert medlemsblad og tidsskrift gratis til alle kandidatmedlemmer, og det var også avstemningen over dette forslaget som fullstendig opptok interessen da innstillingen ble behandlet på den ekstraordinære generalforsamling. Flertallsforslaget, som forutsatte en kontingent på kr. 120 pr. år for innenbysboende og kr. 96 pr. år for utenbysboende kandidatmedlemmer ble vedtatt med 28 mot 16 stemmer da det etter en til dels nokså hissig debatt, ble satt under avstemning nærmere midnatt.

Svært mye avhenger nå av tidsskriftets skjebne.

Ved å tegne

livsforsikring med familietillegg

kan De trygge familien med et beløp som virkelig monner mot et overkommelig utlegg til premie.

Eksempelvis kan en 28-årig økonom som nylig har giftet seg — eller som er klar over at det nu er på tide å gjøre det — for en årlig premie på kr. 385,— få en forsikring på kr. 10 000,— som utbetales ved hans 70. år eller tidligere død, med familietillegg som sikrer utbetaling av det femdobbelte beløp — kr. 50 000,— — ved død i de første 20 år.

Ved død innen 1. januar 1963 garanterer Norske Liv dessuten et tillegg som i dette tilfelle utgjør 15%, slik at den samlede utbetaling ved død for 1. januar 1963 blir kr. 57 500,—.

NORSKE LIV
Stiftet 1844

Intervju med en økonom i Reklamebransjen

En usedvanlig hard dytt i siden en dag vi skrangler av gårde i et av byens overfylte såkalte ofientlige befordringsmidler vekker oss et øyeblikk av vinterdvalen. En så hard dytt forårsakes bare av kjente som vil oppnå kontakt eller av usedvanlig hensynsløse medpassasjerer. Det første alternativ viser seg å være det riktige. Kontaktsøkeren er Tor Andersen, cand. oecon. høsten 1954, p. t. konsulent i Fabritius Reklamebyrå. Han har vært lite å se i våre faglige kretser, og vi begynner selvfølgelig å snakke jobb og fag.

— Hvordan trives du i jobben din?

— Utmerket, i dag kan jeg ikke tenke meg å skifte bransje.

— Hva har du å si om reklamebransjen i sin alminnelighet?

— Det er jo en bransje i rivende utvikling. Her i Norge kan man vel si at bransjen er forholdsvis ung, men etter krigen har utviklingen vært nærmest eksplosjonsartet. Dette har bl. a. medført et visst rekrutteringsproblem, samtidig som udnannelsesmulighetene ikke har vært de beste. Forholdene begynner nok å rette på seg litt når det gjelder utdannelsesmuligheter m. v. Ellers gjør spesialiseringen seg mer og mer gjeldende også i denne gren av vårt næringsliv, og folk med høyere utdanning blir i stigende utstrekning tilknyttet bransjen.

— Har sosialøkonomene noe å gjøre i reklamebransjen?

— Absolutt. Men man er jo like lite i denne som i andre bransjer «utlært» fordi man har en sosialøkonomisk embetseksamen. En tids praksis er helt nødvendig og tilleggsutdanning høyst ønskelig for at man skal kunne gjøre en toppinnsats.

— Hva slags tilleggsutdanning tenker du på?

— Her i landet har vi Reklameskolen på Oslo Børs. Skolen går over tre semestre og er til stor hjelp for dem som kommer helt grønne inn i bransjen. Videre har man i Stockholm «Institutet för högre reklamutbildning», en skole som står i europeisk toppklasse. Det fordres høyere utdanning for opptagelse der.

— Og hvilket arbeidsområde kan en økonom som går inn i reklamebransjen vente å få seg tillagt?

— Etter min mening har en økonom to veier å velge mellom innen denne bransjen, nemlig konsulent med kundekontakt eller konsulent i marketingspørsmål. Det første alternativ fordrer at den vordende konsulent begynner på nederste trinn på stigen. Alle de reklamemedier som man i dag benytter, som f. eks. annonser,

plakater, brosjyrer, film osv., må konsulenten ha et nøyaktig kjennskap til for å kunne bruke på riktig måte når situasjonen tilsier det. Første året blir da nærmest et læreguttår med en masse niggerarbeid og visergutt-flying. Det er ikke så lett å fordøye etter 5 år på Universitetet, men det er nødvendig. Et annet viktig moment for den som vil bli konsulent med kundekontakt er at han må lære å bli en dyktig salgs mann. Konsulenten er byråets ansikt utad, og det er via ham pengene kommer inn. Men en god porsjon sunt forbehold og en del erfaring skulle tilsammen kunne gi en relativt dyktig salgs mann.

Som marketingkonsulent får en økonom mer direkte bruk for sin utdanning enn som reklamekonsulent. Og det er nok som marketingkonsulenter at vi har mest å yte og å tilføre bransjen. Marketing betyr jo rett oversatt «markedsføring». Markedsføring er i den senere tid blitt tillagt mer og mer oppmerksomhet, og den er det nyeste felt innen reklame i dag. Man kan si at under begrepet marketing faller alt som skjer med en vare fra den forlater ferdigvarelageret og til den er hos forbrukeren.

— Hva tror du om utviklingen fremover på dette felt?

— Utviklingen ser ut til å gå i den retning at for større oppdrag benytter man større marketing-byråer som er i besiddelse av nettopp det apparat som skal til for å løse slike problemer. Men også de større reklamebyråene vil etter hvert bli nødt til å bygge ut sine egne marketing-avdelinger, i første rekke for å løse mindre marketing-problemer, men også for å ha en stab som kan samarbeide direkte med spesialbyråene.

— Og så det uunngåelige spørsmål som du sikkert har ventet på: Hvordan er lønnsforholdene i bransjen?

— Ja, du vet, det er ikke tariffen å gå etter, så spørsmålet om gasje blir høyst individuelt. Men skulle jeg antyde noe, så måtte det være at en reklamekonsulent med 3—4 års praksis og høyere utdanning nok stort sett kan regne med en årslønn på ca. 20 000. Men som sagt, det er høyst individuelt.

Vi takker pent, som seg hør og bør, for intervjuet og fryser oss videre hjemover. Med fornyet interesse studerer vi trikkens reklameplakater, og vi trekker enda en gang en hærverende middagsavis opp av frakkelommen for denne gang å se litt på annonsene. Som alle outsiders finner vi jo snart ut at «dette måtte da kunne gjøres bedre». Var det kanskje i reklamebransjen vi skulle vært?

Organisasjonsnytt

Som representanter for Sosialøkonomisk Samfunns medlemsgruppe for statsansatte ved representantskapsmøtet i Embetsmennenes Landsforbund den 10. mars møtte Egil Bakke og Kolbjørn Pollen. Sistnevnte ble valgt inn i E.L.s styre som nå har fått denne sammensetning:

Rektor K. B. Sollesnes, formann.
Professor G. Hygen, viseformann.
Oberst Th. Lundesgård, styremedlem.
Prost H. C. Christie, styremedlem.
Fylkeslandbrukssjef J. Lyche, styremedlem.
Sorenskriver Chr. B. Apenes, styremedlem.
Distriktslege T. Hval, styremedlem.
Sekretær K. Pollen, styremedlem.
Byråsjef C. C. Lous, varamann.
Lektor L. Bjerke, varamann.
Distriktssjef A. Paust, varamann.
Husstell-lærerinne S. Høyem, varamann.
Sollesnes, Hygen, Lundesgård og Pollen dan-
ner styrets arbeidsutvalg.

Sett på bakgrunn av at Sosialøkonomisk Samfunn hører til de mindre av de organisasjoner som er tilsluttet E. L. har vi all grunn til å være fornøyd med å bli representert i styret og i arbeidsutvalget.

SAY'S LOV?

Intet utland har spurt etter aluminium fra Norge, men vi har selv skapt denne etterspørsel ved å reise to store aluminiumsverk — og nå det tredje. Heller ikke har noen spurt etter norsk jern og stål. Ved å reise Jernverket har vi skapt en etterspørsel både innenlands og i utlandet. Det er heller ingen selvfølge-
lighet at utlandet spør etter norske båter til sin fraktfart, men dyktige sjøfolk på land og ombord har skapt det store behovet for norske tjenester.

Leder i Arbeiderbladet, 3/3 1958.

GAMMEL SONDRING PÅ NY MÅTE

«I et land med så sterkt begrensede ressurser både når det gjelder mål og midler, fortøner det seg som galmannsverk å kreve flere flyplasser enn de to vi alt har i fylkene.»

D. Ørbeck Legreid

i et innlegg i Arbeiderbladet 17/1 1958.

MINDRE OG MINDRE FOR PENGENE

Now that strip-tease is the fashion, they (the show producers) really have to use their imagination. They have got to start with the show-girls fully dressed and then think of ways to undress them. And since the undressing, however accelerated it may be, takes time, the result is inevitable — you get fewer nudes for your money.

Red.s bemerkning: Er dette kanskje et minimaliseringsproblem som lar seg løse ved simple kurvebetraktninger?

OPPLØFTENDE LIKVIDITET

The company's financial resources have been well maintained and are very liquid.

The Chairman of Benskin's Watford Brewery

CAN FIGURES LIE?

There was a young lady of Skye,
With a shape like a capital I;
She said: «It's too bad.
But then I can pad,»
Which shows you that figures can lie.

Memoranda fra Sosialøkonomisk Institutt

Siste halvår 1957.

- Sept. 6. 1957 **Ashjørn Bergan.**
Private konkurranse-
reguleringer. Forelesnin-
ger høstsemesteret 1956.
(39 sider) kr. 3,60
- Sept. 11. 1957 **Ragnar Frisch.**
Linear dependencis and a
mechanized form of the
multiplex method for li-
near programming (20 s.) » 1,80
- Nov. 1. 1957 **Harald Bjørlykke.**
Norges bergverksdrift.
Forelesninger høstseme-
steret 1957. (24 s.) » 2,20
- Nov. 14. 1957 **Ragnar Frisch.**
Etterspørselslære. 1. hefte
(42 sider) » 3,60
- Nov. 19. 1957 **Per Rogstad.**
Fiskeripolitikk. Omset-
ning og eksport. Foreles-
ninger høstsemesteret
1957. (25 sider) » 2,20
- Des. 19. 1957 **Wilhelm Elsrud,**
ivar Aavatsmark.
Norsk skogbruk og skog-
politikk. Forelesninger
vårsemesteret 1957.
(37 sider) » 3,20

Statistisk Sentralbyrå,
Biblioteket,
Dronningensgt. 16,
Oslo.